

Sygn. akt V CSK 465/18

POSTANOWIENIE

Dnia 22 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa K. H.

przeciwko A. K.

o ochronę dóbr osobistych,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 sierpnia 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 16 kwietnia 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 sierpnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Ś. oddalił powództwo K. H. o zasądzenie od A. K. zadośćuczynienia w kwocie 2.000 zł oraz o zobowiązanie pozwanego do złożenia w formie pisemnej oświadczenia o treści wskazanej w pozwie.

Wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powódki.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, powódka wskazała przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. W jej ocenie, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a to wykładni art. 482 § 3 k.p.k.

Ponadto, zdaniem powódki, skarga jest oczywiście zasadna, co wynika z niepominięcia czynności procesowych pełnomocnika strony pozwanej w osobie aplikanta adwokackiego zastępującego adwokata J. W. oraz zasiadania w składzie orzekającym Sądu Apelacyjnego sędziów, którzy winni zostać wyłączeni od rozpoznania sprawy, jako osoby, których bezstronność budzi uzasadnione wątpliwości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie

przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, powołanie się na przyczynę kasacyjną przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania przez stronę skarżącą, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania, w drodze stosownego jurydycznego wywodu, na czym owe wątpliwości polegają, a także że mają one poważny oraz rzeczywisty charakter i ich rozstrzygnięcie wiąże się z rozpatrywaną sprawą i jest istotne z punktu widzenia wyniku postępowania oraz publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (por. m. in. postanowienia z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, nie publ., z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, nie publ., z dnia 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08, nie publ., z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, niepubl., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, niepubl., z dnia 3 sierpnia 2017 r., IV CSK 85/17, nie publ., z dnia 7 grudnia 2017 r., I CSK 499/17, nie publ., z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, nie publ.).

Skarżąca nie sprostала tym wymaganiom, gdyż w ogóle nie wyjaśniła, na czym polegają dostrzegane przez nią wątpliwości ani nie wykazała istniejącej w orzecznictwie rozbieżności co do wykładni art. 482 § 3 k.p.k.

Powódka nie wykazała również, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c., a więc iż zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np.

postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2015 r., III CSK 198/15, nie publ., z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, nie publ., z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, nie publ., z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, nie publ., z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ., z dnia 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, nie publ., z dnia 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, nie publ., z dnia 5 października 2018 r., V CSK 168/18, nie publ.).

Nie wyjaśniła bowiem, w jaki sposób niepominięcie czynności procesowych aplikanta adwokackiego wpłynęło – w oczywisty sposób - na rozstrzygnięcie sprawy. Powinna to uczynić w odrębnym wywodzie, w ramach uzasadnienia wniosku przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W myśl jednolitego stanowiska Sądu Najwyższego, wymaganie określone w art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. nie jest tożsame z określonym w art. 398⁴ § 2 k.p.c., co oznacza, że skarżący powinien odrębnie przytoczyć podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie i odrębnie uzasadnić wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nawet jeżeli argumentacja prawna może się w pewnym zakresie pokrywać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156, z dnia 5 czerwca 2001 r. IV CZ 45/01, OSNC 2001, nr 10, poz. 157, z dnia 10 stycznia 2003 r. VCZ 189/02, nie publ., z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, nie publ., z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl., z dnia 11 kwietnia 2018 r., V CSK 547/17, nie publ., z dnia 20 kwietnia 2018 r., V CSK 595/17, nie publ. i z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 567/17, nie publ.). W tej sytuacji uzasadnienie oczywistej zasadność skargi nie może poprzestawać na powołaniu naruszeń prawa materialnego wskazanych w zbiorczym „uzasadnieniu” skargi. Niezależnie od tego należy zauważyć, że o zasadności skargi w żaden sposób nie świadczy zawarte w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych stwierdzenie, iż niepominięcie czynności procesowych aplikanta miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, „umożliwiło bowiem usankcjonowanie czynności dokonanych w sprawie przez osobę, nielegitymującą się odpowiednim umocowaniem”. Podobnie, lakoniczny argument, że czynności aplikanta nie

ograniczyły się do podtrzymania stanowiska wyrażonego w odpowiedzi na pozew, gdyż wypowiedział się on w zakresie wniosków dowodowych, jak również „dokonał innych istotnych czynności procesowych”, których skarżąca bliżej nie precyzuje. Nie wyjaśnia też, w jaki sposób wypowiedź co do wniosków dowodowych zaważyła na wyniku procesu. Sprawia to, że teza o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jest w tym zakresie całkowicie gołosłowna.

Wbrew wywodom skargi nie świadczy o niej także zasiadanie w składzie orzekającym Sądu Apelacyjnego wskazanych sędziów, którzy - zdaniem powódki - winni zostać wyłączeni od rozpoznania sprawy na podstawie art. 49 k.p.c. Argumenty przedstawione w ogólnym „uzasadnieniu” skargi, wskazujące na awans pozwanego do Sądu Okręgowego w czasie, gdy sędziowie ci zajmowali w tym Sądzie stanowiska funkcyjne, rozpatrywanie przez nich - z negatywnym dla niej skutkiem - skarg powódki na pozwanego oraz w innych sprawach (co może świadczyć o ich uprzedzeniach) są oczywiście niewystarczające. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że nie ma uzasadnionych podstaw do twierdzenia, iż sędzia, który orzekał pomiędzy tymi samymi stronami w innej sprawie powinien sam żądać swojego wyłączenia od rozpoznania sprawy, jeżeli nie ma on wątpliwości co do obiektywnego jej rozstrzygnięcia, i że sam fakt udziału w rozpoznaniu innej sprawy nie uzasadnia takich wątpliwości, choćby chodziło o ustalenie podobnego czy nawet tożsamego stanu faktycznego na podstawie tych samych dowodów, zwłaszcza w sytuacji, w której przedmiotem rozpoznania jest inne żądanie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2018 r., V CSK 226/18, nie publ. i tam przywoływane orzecznictwo oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2018 r., V CSK 256/17, nie publ.). W toku sprawy objęci wnioskiem o wyłączenie Sędziowie złożyli oświadczenia o braku okoliczności, które mogłyby budzić uzasadnione wątpliwości co do ich bezstronności (k. 132).

O oczywistej zasadności skargi nie może też świadczyć gołosłowny (odwołujący się jedynie do „wiedzy powódki”), podniesiony dopiero w skardze kasacyjnej - mimo licznych wcześniejszych wniosków o wyłączenie - zarzut znajomości prywatnej jednego z sędziów z pozwanym. O możliwości wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy nie decyduje samo subiektywne przekonanie strony o braku jego bezstronności, ale faktyczne wystąpienie

okoliczności uzasadniających to odczucie, a ciężar uprawdopodobnienia wystąpienia takich okoliczności spoczywa na stronie składającej wniosek o wyłączenie sędziego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2018 r., V CSK 256/17).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw

l.n